શ્રીસુબોધિનીજી સુબોધ – જન્મ સત્સંગ – ભાગ ૧

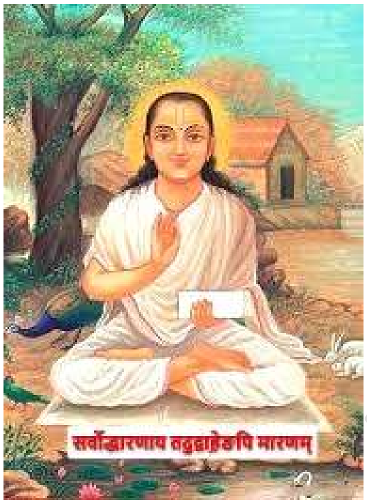

જન્મ, મનુષ્ય જન્મની કલ્યાણી કાર્તિકિ વેળા, જન્મનાં આરંભની પ્રાથમિકતામાં, આકાશ પ્રભાતનો પ્રકાશનું આગમન આવે છે, સલીલાઓની (સરિતા – નદી) સત્ય, સિદ્ધિ, સાર્થકતા આવે છે, વિશાળ સમુદ્રની શ્રેષ્ઠતા, લાગણીની ઉન્નતિ, અને ભક્તિની કુશળતા આવે છે, અન્ન બ્રહ્મ છે, પ્રસાદની પૃથ્વી, ધરતીની પ્રસાદ્રિકતા, પવિત્ર તીર્થો એકીકૃત થઈ આવે છે. આ પવિત્ર ધરતી પર નમ્રતાના સ્વામી **ભગવાન શ્રીજગન્નાથ**, અનંતતા સાથે અસ્તિત્વ ધરાવે છે. જે જન્મ પામતા જીવનું સમ્માન કરવાની સ્વાભાવિકતા ધરાવી, આ દિવ્ય ક્ષણે જન્મ પામતી નિર્ગુણ જીવ નિત્યાને જન્મ ધરવાની ઉત્સુકતાને પુષ્ટિ બળ પ્રાપ્ત થાય માટે શ્રીમદ ભાગવત સત્સંગનો પુણ્ય પ્રવાહ વહેવાવવાનો દૈવી પ્રયાસ કરવામાં આવે છે. **આ દૈવી સંપત્તિને, આધ્યાત્મિકતાને, મુક્તિને, અને સદ્ગુણ વિધિઓને શ્રીવલ્લભાચાર્યજી આદરપૂર્વક નમન કરે છે.**

ઈશ્વર સદાકાળ વિદ્યમાન છે, દરેક ક્ષણે હાજર છે. પૃથ્વી, અંબર, અગ્નિ, જળ, હવા, ગ્રહો, નક્ષત્રો, નિહારિકા, અનંત અવકાશના સ્વરૂપમાં, અજ્ઞાત, નામહીન, અદ્રશ્ય, નિરાકાર ઊર્જા, શક્તિ, વિભૂતિ, વૈભવ, જ્ઞાન, પદાર્થ, કથન, કલ્પિત અસ્તિત્વ છે, તે સર્વે ભગવાન છે. એક બ્રહ્મ સિવાય બીજું કશું નથી, બ્રહ્મ સિવાય બીજું કંઈ જો હોય તો તે ખોટું, ભ્રામક, કપટી અથવા નશ્વર છે. જે કંઈ છે તે બ્રહ્મ છે, ભગવાન છે. **"ઇદમ સર્વમ યત્ કિંચિત જગત્યમ જગત"** આ ગૂંજમાં સર્વમ એ જ છે જે બ્રહ્મ છે. જે કંઈ છે તે ઈશ્વર છે, બીજું કશું જ નથી. વર્તમાન સદા અને સર્વત્ર જે છે તે બ્રહ્મ છે. આ વેદોની ઘોષણા છે.

"યત કિંચિત જગત્યમ્ જગત" "યત કિંચિત" એટલે જે કંઈ પણ છે તે - ફૂલ, પાંદડું, તેજ, આભા, અમૃત, મધ, છાલ, પડછાયો, હરિયાળી, ભેજ અથવા જે વિશાળતા છે, તે જે પણ છે, તે સમાન છે, દેખાવમાં ભલે જુદું છે, તેના એક માં જુદા જુદા અનેક સ્વરૂપો છે, તેમાં સમયની સાથે જુદા જુદા સ્વરૂપો છે, તેના ઘણા નામ હોઈ શકે છે, પરંતુ તે ફક્ત એક જ છે. તેના ઘણા સ્વરૂપો હોઈ શકે છે, "ઘણા સ્વરૂપ - ઘણા સ્વરૂપો, કેવળ ભગવાન વિષ્ણુ" નાં સ્વરૂપો હોઈ શકે છે, ઘણા નામો હોઈ શકે છે, પરંતુ તે એક છે. એક તે છે જે

Vibrant Pushti

ઘણા સ્વરૂપોમાં વહેંચાયેલો છે, તે એક બ્રહ્મ જ છે. **"એક બ્રહ્મ છે"**, બીજું કશું નથી, એક બ્રહ્મ છે - એક ભગવાન છે, તે સર્વવ્યાપી છે, સમાન છે, સર્વમાં સમાન છે. પણ એ એક જ છે **"સર્વમ ખલુ ઇદમ બ્રહ્મ"** એ જ ભગવાન છે. સ્વરૂપ, આકાર, છબી, દ્રશ્ય, શરીર, પ્રકૃતિ તેમાં ઘણા ફેરફારો થાય છે અને થઈ શકે છે, પરંતુ તે એક જ છે. તે બ્રહ્મ છે.

પાણીમાં ઘણી ભિન્નતા હોય છે, પાણી અનેકગણું હોઈ શકે છે, પાણીનાં ઘણા આકાર વ્યક્ત કરી શકાય છે અને ઘણા સ્વરૂપોમાં જોઈ શકાય છે, તરંગો, ફીણ, લહેર, પરપોટા, નાઇટીંગેલ, અનેક અનેક હોઈ શકે છે. પાણીના ઘણા સ્વરૂપો હોઈ શકે છે, પાણીના ઘણા આકારો હોઈ શકે છે, પાણીનું અર્થઘટન કરી શકાય છે અને ઘણા સ્વરૂપોમાં દૃશ્યમાન થઈ શકે છે, તરંગો ફીણ, પરપોટા, ટીપાં, મોજા, અને અનેક. પરંતુ તે પાણી છે. જેમ કે પાણીમાં મોજા, અસરોનાં પરપોટા, તેમાં સફેદતા હોય છે, જ્યારે તે એટલી જ માત્રામાં ભળીને કિનારા તરફ દોડે છે અને આગળ વધે છે, તો તે સફેદતા શું છે? કિનારા તરફ વહેતી શ્વેતતા, પાણીની જેને આપણે મોજા કહીએ છીએ. જ્યારે પાણી એકબીજા સાથે ભળી જાય છે અને કોઈ કિનારે ચુંબન કરવા માટે ઉત્સુક હોય છે, એકબીજામાં ચોક્કસ માત્રામાં દબાણ કરે છે અને સ્પંદે છે, ત્યારે તે પાણી તરંગ છે. આપણે મોજા જોઈએ છીએ, પાણીનો એ ભાગ ધ્રુજતો છે, વધુ ગતિશીલ છે, એકબીજા સાથે જોડાય છે, વેગથી, ગતિથી, ઉગ્રતા સાથે, તે સતત કિનારે આવી રહ્યું છે, અનેક આઘાતની અથડામણ થાય છે, પછી શ્વેતતાનો સફેદ સમૂહ. જો તેમાં ભવન ભાસ્કરનાં કિરણો ભળી જાય તો જાણે સોનું વિખેરાઈ ગયું. પાનખરનાં ઠંડા કિરણો, ચંદ્રનાં ચંચળ કિરણો જે ક્યાંય સ્થિર નથી, ચંદ્રમાંની કોઈ સ્થિરતા નથી, જે ક્યારેય એકસરખી નથી, જ્યારે તે ચંદ્રના કેટલાક કિરણો સમુદ્રને સ્પર્શે છે, ત્યારે લાગે છે કે ચાંદી વિખેરાઈ ગઈ છે, ક્યારેક સોનેરી રેણુની જેમ, તો ક્યારેક ચાંદીની રેણુની જેમ. કહેવાય છે કે ક્યારેક સોનેરી - ક્યારેક ચાંદી તો ક્યારેક જમીનમાં કાળા ધબ્બા. ન તો તે ચાંદી પાણીમાં છે, કે સોનું પાણીમાં છે, ભાસ્કરના આગમન સમયે સમુદ્રમાં તે આકાર સોનેરી છે, કે ચંદ્રના કિરણોથી તે ચાંદી છે. પરંતુ ત્યાં વેરવિખેર સૂકી સીપીઓ છે, ન તો તેમાં ચાંદી છે કે સોનું છે. પરંતુ એવું થાય છે કે રણમાં કે સમુદ્રને દૂર દૂર સુધી લહેરાતા જુઓ છો, તે શુદ્ધ રેતી છે, તે ફક્ત જળ, વરસાદ અને અપાર અણુ છે, તે ફક્ત ધૂળ અને રેતી છે, પરંતુ આકાશમાંથી કેટલાક કિરણોની ખૂબ તીવ્રતા સાથે રેતી જોડાય છે અને તે પ્રકાશ એક છબી બનાવે છે, દ્રશ્ય બનાવે છે, એવું લાગે છે કે જળનું એક અગમ્ય સ્વરૂપ છે, જો તે જળની નજીક જાય છે, તો તે દૂર અને દૂર થઈ જાય છે. જો આપણે મૃગજળનું સત્ય સમજીએ તો મૃગજળનું એક જ સત્ય છે કે તે દેખાતું નથી, તેવું જ મનુષ્યનું છે. જીવ, અનેક જીવ જે જન્મ ધરે ત્યારે બિલકુલ નિર્ગુણ, નિરપેક્ષ જેમ જેમ જીવતું જાય તેમ તેમ મૃગજળ જેવું થતું જાય.

અજ્ઞાની ખૂબ જ મૂંઝવણમાં છે કે તેની સામે પાણી હોઈ શકે છે. તે ગઈકાલ સુધી ન હતું, આજે આવું કેવી રીતે થયું? ગઈકાલે આટલું જળ ન હતું, પરંતુ આજે આટલું જળ અને હવે આટલું જળ છે, મૃગજળ માત્ર એક નિર્દોષ, અજ્ઞાની પ્રાણી કે પાણી નથી, એ મૃગજળ માત્ર અજ્ઞાનીઓ માટે જ નહીં પણ જ્ઞાની લોકો માટે પણ છે અને લાગે છે કે જુઓ આ જગ્યાએ રેણુમાં કેટલું પાણી છે. જે લોકો રણમાં ગયા છે તેઓ

Vikrant Pushti

મૃગજળને સારી રીતે સમજી શકે છે, જે લોકો સમુદ્રના કિનારે પહોંચ્યા છે, ત્યાંનું પાણીનું સત્ય સમજી શકે છે, લહેરો પાણી નથી, પરપોટા છે, ફીણ છે, મોજા સાથે રમી રહ્યા છે, એકબીજા સાથે રમી રહ્યા છે. પાણીમાં જ એક રાશિ રમતી વખતે કિનારે ખૂંદવા માટે આવે છે, દોડતી વખતે, તે સફેદ જેવું લાગે છે, તે સફેદ નથી. પરંતુ મનુષ્યમાં પણ આવું જ છે.

અંબર આખી પૃથ્વી તરફ જુએ છે અને પાણીમાં વાદળી દેખાય છે, ક્યારેક વાદળી અને સફેદ દેખાય છે, ક્યારેક કાળું દેખાય છે, વાદળોના કેટલા સ્વરૂપો દેખાય છે, જ્યારે સાંજ પડી રહી છે, ત્યારે વાદળોના કેટલા જુદા જુદા સ્વરૂપો અને રંગબેરંગી શરીર છે, મેઘધનુષ્યના આટલા બધા સ્વરૂપો છે, આ પૃથ્વી પર ઘણા સ્વરૂપો છે, આપણા બધાના જુદા જુદા સ્વરૂપો છે, ઘણા સ્વરૂપો છે, પરંતુ બ્રહ્મ એક છે. સમુદ્રના જેટલા સ્વરૂપો હોઈ શકે પરંતુ સમુદ્રમાં પાણી સમાન છે, એક ઘણા થઈ જાય છે. આ પૃથ્વીનું પ્રથમ સત્ય છે - **"એકથી વધુ છે"**.

ઘણા સ્વરૂપો, વિવિધ-સ્વરૂપો, મલ્ટિ-મોર્ફિઝમ, વિવિધતા, અતિ -ભિન્નતાઓ, પોલીમોર્ફિઝમ, એક વસ્તુ ખૂબ જ ઘટી રહી છે, એક નાનો નજીવો અણુ ઘણા સ્વરૂપોમાં પરિવર્તન થઈ જાય છે. એક નાનું પેશી, એક નાનું કોષ, એક નાનું લોહીનું ટીપું, તફાવતનું માઇક્રોસ્કોપિક, આપણું ફિલામેન્ટ વિભાજિત થાય છે, વિઘટિત થાય છે, વિખેરે છે, વિસ્તરે છે. આ પૃથ્વી પર વિસ્તરણ છે, આ પૃથ્વી પર પરિવર્તન છે, આ પૃથ્વી પર ઘણા સ્વરૂપો છે.

એક વસ્તુ ધીમે ધીમે વસંત ઋતુના સમયે પાંદડાના હોઠમાંથી બહાર આવી રહી છે અને ધીમે ધીમે કુપળમાંથી લંબગોળ કદનું સ્વરૂપ બહાર આવી રહ્યું છે, તેની અંદર એક ગોટલી જેવું હોય છે, જેમાં રસ પણ હોય છે, જેને કેરી કહેવામાં આવે છે. જ્યારે તે પ્રગટ થાય છે, ત્યારે તે કલેવરની છાલ, રસ પાકી જાય છે, જ્યારે આપણે તેને સ્વીકારીએ છીએ, ત્યારે એક એક ભાગ અલગ કરીએ છે. ક્લેવરની છાલના, ગોટલી અને રસ એ ત્રણ વસ્તુઓ છે. જે જ્યારે આપણે તેને લીધું અને પછી તે અલગ કર્યું, પરંતુ જ્યાં સુધી આપણે તેને ન લઈએ ત્યાં સુધી, છાલ, ગોટલી અને રસ એક જ હોય છે. એટલે એકનું અનેક. જીવ પણ એક નું અનેક, શરીર એક કલેવર છે, પ્રાણ, પાણી અને બીજું અનેક છે, છતાં પણ તે **એક બ્રહ્મ છે.**

આપણે મનુષ્ય જીવ પણ પરબ્રહ્મનું સ્વરૂપ છે, આપણે પણ પરિવર્તન પામીએ છીએ. આ પરિવર્તનમાં શ્રી સુબોધિનીજી આધારિત પુષ્ટિ સિદ્ધાંત નિશ્ચિંતાનું સનાતન દૈવીક બળનો પાર્દુભાવ સંસ્કાર સિંચિત કરીએ તો અચૂક બ્રહ્મત્વ પામી શકીએ. અનેકો દ્રષ્ટાંતો, ચરિત્રો છે જે મનુષ્ય જન્મ પામી આ બ્રહ્મત્વ પામ્યા. જે મનુષ્ય જન્મ જીવનનું લક્ષ છે – પરબ્રહ્મમાં સમાવવું. ચોક્કસ, પરંતુ તે યોગ્યતા પર પહોંચવું કેવીરીતે અને કેવીરીતે સમજ પડે કે આપણી એક એક ક્ષણની ગતિ યોગ્ય દિશા, દશા, જોગ, સંજોગ કે માર્ગ પર ગતિ કરે છે, વિકસિત થાય છે?

Vibrant Pushti

ઉત્તમ! આપણે જે ઉપર પાણીનું પરિવર્તન જોયું – પાણીનાં અનેક સ્વરૂપો જોયા. આ પરિવર્તિત સ્વરૂપો આપણને દર્શાવે છે, સમજાવે છે કે પરિવર્તનમાં સાધ્યતા કેવીરીતે પામવી. જળ ક્યાંથી અને કેવીરીતે!

જળ – નિરંતર છે, તે સ્વ યોગ્યતાથી પોતાની પરિવર્તિત દિશા, દશા, જોગ, સંજોગ કે માર્ગ પર ગતિ કરી વિકસિત થાય છે જ.

પ્રાથમિકતાથી જોઈએ તો જળ – જળ જીવન છે, આ જળ જીવન ક્યારે છે!

જ્યારે તે શુદ્ધ હોય, પવિત્ર હોય, સંસ્કૃત હોય, શિક્ષિત (મંત્રિત) હોય, વિવેકી હોય, વિનયી હોય, નિર્મળ હોય, શ્રદ્ધેય હોય, પરમાર્થી હોય, વિશ્વાસનીય હોય, ઊર્જિત હોય, તેજોમય હોય, સત્ય વર્ધક હોય, મધુર હોય, પારદર્શી હોય, સુશ્રુત હોય, નિરોગી હોય, આધ્યાત્મિક હોય, આત્મીય હોય, સરળ હોય, શાંત હોય, દિવ્ય હોય, નિર્દોષ હોય, શક્તિ વર્ધક હોય, નિહંકારી હોય, નિર્મમ હોય, સંપૂર્ણ હોય, ક્ષમિત હોય, નિર્ગુણ હોય, પ્રિય હોય.

જળ! અને આ ગુણધર્મોથી તત્વિય છે ત્યારે જ તે અમૃત છે.

<u>**અમૃતનો સત્યાર્થી અર્થ પરબ્રહ્મમાં સમાવવું.**</u> મીરા – અમૃત હતી. ગંગા – અમૃત છે. શ્રીમદ ભાગવત – અમૃત છે. સતી અનસૂયા – અમૃત હતી. શાલિગ્રામ – અમૃત છે. સૂર્ય – અમૃત છે. ઓક્સિજન – અમૃત છે. દૂર્વા – અમૃત છે. જ્ઞાન – અમૃત છે. સંસ્કાર – અમૃત છે. સંસ્કૃતિ – અમૃત છે. વાત્સલ્ય – અમૃત છે. ગાય – અમૃત છે. કરુણા – અમૃત છે, કૃષ્ણ – અમૃત છે.

અતિ દ્રઢતાથી વિચારીએ કે મનુષ્ય જન્મ સમયે બાળક બિલકુલ નિર્દોષ, નિર્મળ, નિહંકારી, નિર્લેપ, નિર્મમ હોય છે. તેને અનેકો સંસ્કારથી ઉજ્જવળ કરવામાં આવે છે તો તે સમય અને વિકાસ પ્રમાણે કળયુગી કેમ? તેની પાછળ અનેક સત્ય, પવિત્ર, શુદ્ધ અને સત્ય સંસ્કારનો વૈજ્ઞાનિક વારસો છે તો પણ મૃત કેમ?

મૃત એટલે દોષિત, અહંકારી, અજ્ઞાની, રોગી, અશાંત, અશુદ્ધ, અંધશ્રધ્યેય, રાગ, ધૂર્ત, અનીતિ, દુષ્ટ, નિર્લજ્જ, દ્વેષી, અવગુણી, અંધવિશ્વાસી, અભિમાની, ક્રૂર, વિકૃત, મૂર્ખ, સ્વાર્થી, લોભી, વિદ્રોહી, અવિવેકી, અધૂરપી, કામી, ક્રોધી, નિષ્ઠુર, દ્રષ્ટિહીન (અણઘડ) (નાસમજ), પ્રતિશોધ, અભણ.

જગતનાં જેટલા બુદ્ધિજીવીઓ હતા અને છે, સર્વે જે સમય, કાળ, પરિસ્થિતિ, યોગ, સંયોગ, અને અનુકૂળતા પ્રમાણ આધારિત જે રીતે પામ્યા તેમાં જે જ્ઞાન, વિજ્ઞાન, પ્રજ્ઞાન, ભાવ, સ્વભાવ વિગેરે અનેક પરિબળોમાં જે સત્ય લાધ્યું તે જ સત્ય આધારિત યોગ્ય, શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ અને સર્વોત્તમ જીવનની ધારાથી જીવ અને જીવન જીવવાનું છે, તો તે આનંદદાયક કેમ ના હોય?

૧. મન

૨. ધર્મ

૩. શિક્ષા

૪. સંસ્કાર

૫. સંગત

૬. કૌટુંબિક જીવન

૭. સામાજીક રૂઢિચુસ્તતા

૮. રોગ

૯. પ્રતિશોધ

શ્રીવલ્લભાચાર્યજીએ શ્રીમદ ભાગવતને ઘૂંટી ઘૂંટીને પી, સામાજીક અને સ્વ સ્વભાવ અનુસંધાનીત શ્રીસુબોધિનીજીમાં સ્વ શિક્ષિત થવાની વિદ્યતા નિરૂપિ છે. એક એક શબ્દનો આધ્યાત્મિક અર્થ કરી સ્વ જીવનને યોગ્ય નિર્ણિત કર્યું છે.

Vibrant Pushti

જીવનને સાંસ્કૃતિક કરવું જ પડે. જાણવું, માનવું, સમજવું, સ્વીકારવું અને અપનાવવું જ પડે. પુષ્ટિ જગતમાં શ્રીવલ્લભાચાર્યજી જ એક એવું આચાર્ય ગુરુપદ છે જે અનોખું, અલૌકિક, નિરપેક્ષ અને પુરુષાર્થી છે. આપશ્રીએ શ્રીમદ ભાગવત જાણ્યું, સમજ્યું, સ્વીકાર્યું અને અપનાવ્યું પછી જ શ્રીસુબોધિનીજીની રચના સામાજિક જીવન જીવતા સામાન્ય જન આધારિત જ એક એક સૂત્રતા રચી જે જીવ અને જીવનને સુબોધ કરે જ. જે સુબોધ થી જીવન જીવતા સામાન્ય જનને તેની સ્વ જાણ, ઓળખ, સમજ આવે અને સિદ્ધાંત સ્વીકારે અને મન, વચન કર્મથી અપનાવે એટલી સરળતા પ્રસ્થાપિત કરી છે.

સાચે જ વિચાર કરીએ કે સમાજમાં જે જે વ્યક્તિત્વ સ્તંભો – ડોક્ટર, એંજીનિયર, અલગ અલગ કાર્યનાં સ્નાતકો, વ્યાપારીઓ, ખેડૂતો, અને કર્મકાંડીઓ જે રીતે જીવન વ્યતીત કરે છે તેનો સમન્વય કેટલો પુષ્ટિ સૈદ્ધાંતિક છે?

પ્રણાલિકા જાળવવી દરેક ની નૈતિક ફરજ છે, ઉત્તમ પુરુષાર્થ છે, વિશ્વાસનીય શિક્ષા છે, આનંદની પરસ્પરતા છે. જે સમાનતાથી વિદ્યુત કરવી જ જોઈએ તો જ પુષ્ટિમાર્ગની આધ્યાત્મિકતા પામીશું.

એક શ્રીવલ્લભાચાર્ય – એક શ્રીશ્રીનાથજી – એક શ્રીયમુનાજી – એક ગિરિરાજજી – એક પુષ્ટિમાર્ગ

તો કેટલા બધા પુષ્ટિ પ્રકારો, કેટલા બધા મનસ્વીઓ, કેટલા બધા માન્યજનો, કેટલા બધા સ્વધર્મીઓ, તો ક્યાં જવું? શું જાણવું? શું માનવું? શું સમજવું? શું સ્વીકારવું અને શું અપનાવવું?

આ પરિવર્તનમાં શ્રી સુબોધિનીજી આધારિત પુષ્ટિ સિદ્ધાંત નિશ્ચિંતાનું સનાતન દૈવીક બળનો પાર્દુભાવ સંસ્કાર સિંચિત કરીએ તો અચૂક બ્રહ્મત્વ પામી શકીએ.

“ જય શ્રી કૃષ્ણ “

सेवा सत्संग स्पर्श धारा

प्रकाशक: Vibrant Pushti - Vadodara

Vibrant Pushti

૫૩, સુભાષપાર્ક, સંગમ ચાર રસ્તા, હરણી રોડ, વડોદરા – ૩૯૦૦૦૬

Email: vibrantpushti@gmail.com - Mobile - 9327297507